

1. Fred

Encara no són les cinc i la proximitat de la nit ja ho pinta tot de gris. Neva en diagonal, sota l'impuls del vent, com un present continu, com un fet infinit que no s'atura. Neu és el nom de tot el que m'envolta ara mateix. Una neu cendra que ha posat de dol aquesta part del món. S'està fent fosc, i encara no són les cinc.

Sabia que m'enfrontava a un fred ferotge, però no comptava amb la foscor. La foscor m'ofega. Com un mal dolent.

Acabo de baixar del trineu. Estic literalment glaçada. Glaçada no, petrificada. Finalment tinc al davant el que he vingut a buscar. *Rainbow, thousands of stories*. La monumental «historiteca» oral, la coneguda memòria universal d'històries i de relats. A la web, sota el titular, també es podia llegir *The biggest wardrobe of stories, open day and night, 24/24*. El magatzem d'històries més gran del món, obert dia i nit. I el més endimoniadament car, els calia afegir, a la ciutat més gèlida de l'univers, Minneapolis. Ara mateix tan sols sobreviuen a aquesta mort extensa dos xiprers nans, col·locats sota cobert, que fan custòdia a la portalada, i els raigs de llum que s'escapen del gran palau de vidre. La resta és una manta de cendra que fon els detalls de totes les coses.

Aquesta era la meva realitat: un cervell apergaminat i una amenaçant desmemòria. De segur per la manca de cap cosa digna de ser recordada en els darrers anys. Les limitacions se m'enredaven als peus de feia temps, i em feien caminar a trompicons com aquell que s'ha aprimat i avança ensopgant amb les vores descosides dels pantalons. Com a resultat, hores de pantalla buida i progressiva deixadesa. Era incapaç d'escriure dos mots. I era del tot conscient que la ficció menja i beu de la vida i de la memòria, que és la mateixa memòria desendreçada. A mi em mancaven ambdues coses. Per sort, en algun plec del cos s'amagava encara una corrosiva enyorança del fet impúdic d'escriure. No em bastaven assajos o poemes, tot i que en gaudia, potser com a bàlsam terapèutic. Necessitava anar més enllà un altre cop. Qui sap si abans d'arribar, el mateix viatge em despertaria el cervell que els anys havien narcotitzat. Però si no era així, ompliria el cap amb memòria aliena emmagatzemada, sense vergonya. I si un cop allà la capacitat d'imaginar seguia adormida, i tan sols aconseguia copiar com feien molts d'altres, tractaria de permetre-m'ho, i de perdonar-me.

He marxat esquivant consells i amenaces. Em dirigia al fred just en el moment en el que estava tornant el fred. I de manera desbocada, en alguns indrets. Després d'un infern

interminable de vuit o nou dècades de calor insuportable i epidèmies encadenades, les temperatures estan revertint, ningú no s'ho explica. De fet es respira una mena d'eufòria continguda, que la prudència aconsella no alliberar. Per la rapidesa dels canvis, perquè tot podria tirar enrere. A les zones més castigades per la calor, la gent se sent miraculosament alleugerida. Fins i tot agraïda, i perdonada de no se sap quines culpes. Les festes i els rituals se succeeixen. Per contra aquí, en aquestes terres del nord dels Estats Units, el fred ha tornat amb una ràbia despietada. La situació supera escandalosament les previsions. En aquest moment el meu *meteo* de mà marca -35°C , amb sensació tèrmica de -40°C .

No hi ha res a agrair.

Han estat vint-i-sis dies, gairebé un mes, dotze per mar i catorze per terra. Un viatge necessàriament lent, en el temps de l'energia exhaurida. Però adient per aprendre a conviure amb el món, i amb aquesta gelor nova. Feia temps que no em movia. Res m'empenyia a fer-ho. Amb tot, ha estat un senzill salt al passat. He fet la travessa de l'Atlàntic en una de les noves galeres, l'aerobuc Valèria. No hi havia alternativa. Visc en el temps en el qual la despesa energètica de tot allò prescindible ha acabat reduïda al mínim i seleccionada per a uns pocs. Per tant, he viatjat impulsada pel vent. Dotze dies, que en el passat haguessin estat nou hores. Suficient. A la nostra dècada, a tocar de l'any 2100, no hi ha lloc per la pressa. Així i tot, com van anunciar a l'agència, aquests aerobucs avancen prou lleugers si surten amb previsió de vents favorables. I així ha estat. L'anorac de plomes nou m'ha permès resistir llargues estones a coberta. I els estabilitzadors i mil tecnologies més m'han ofert un espai idoni per la contemplació.

Havia de ser un *Up to North* sí o sí, *made in Iceland*, amb un inquietant farcit de greix de bacallà i plomes d'eíder islandès, la mena d'ànec que s'utilitza per fer el plumó. La Blóm, companya de pis d'origen islandès, importava roba d'esport però tenia ànima de mestra. Insistia en la seva idea anomenant-me pel nom i el cognom, com quan es posava dogmàtica.

—Marina Savaneh, no siguis ximple, per allà on vas ha de ser un *Up to North*, fes-me cas.

I seguia amb raons i arguments sobre la meva constitució física, segons ella inadequada pel fred, i lligada en canvi a temperatures altes, pels meus ancestres.

Tenia raó, havia de ser un *Up to North*, però un cop aquí tampoc no ha estat suficient.

La Blóm era una excel·lent companya, però potser li havia explicat massa coses. Li vaig haver de negar rotundament, una i altra vegada, que el meu antic mestre tingués res

a veure amb el viatge. Ella, com si sentís ploure. Li atreïen les històries romàntiques. Amb en Terence, el doctor Ti White pels alumnes d'aquell mestratge a Minneapolis, mantenia un estret contacte de feia una pila d'anys. Un contacte atípic de cap a peus, que ens havia habituat a comptar l'un amb l'altre com qui parla amb la pròpia consciència, com qui escriu un diari amb presència d'un testimoni. La Blóm ho sabia, i sabia també que m'havia deixat d'escriure de sobte. En pocs mesos havia emmudit del tot, sense cap explicació. I el meu mal humor era manifest. Però el cert és que la decisió d'anar-hi estava presa un any abans, i la Blóm coneixia les passes que jo havia fet per estar a la llista d'espera de *Rainbow*. Tot i això, aquell silenci desconcertava. I calia reconèixer que sobretot coïa, pessigava fort. Però de cap manera podia empènyer algú cap a l'altra punta del món. Qui sap si el seu problema bronquial era quelcom més greu, n'havia parlat sempre com si es tractés d'un furóncol. O si li havia succeït algun contratemps, a ell o a algun dels seus fills. Aquesta inquietud em feia sentir escandalosament ridícula, perquè el més probable, amb tota lògica, era que es tractés d'un canvi d'interessos. No obstant això, en les nostres coordenades i després de tant de temps, el seu silenci era una mossegada inexplicable.

El viatge estava decidit des de feia onze mesos. Volia amarar el meu cap d'històries. Necessitava un fil argumental on acoblar algunes emocions residuals. Volia un estenedor i unes pinces per exposar-les. I ben entès que un cop allà intentaria trobar-lo.

La varietat de colors que forma part de la suposada monotonia d'un viatge per mar, al febrer, mereixeria un relat a part amb dedicació exclusiva. Malgrat les agulles del fred, passava moltes hores a coberta. Alguns dies els ulls quedaven embeguts d'extensions de plata inacabables, d'aquelles que cap horitzó no sap contenir. Altres dies, els cels eren flames, i al capvespre els violacis i els ataronjats eren capturats per les veles i es multiplicaven. Havia estat engabiada. Em commovia fins i tot el crepitjar del fustam del buc. Però certament, allò era bellesa en estat pur. Forçava la vista i la memòria, volia que em quedés ben gravat. Sovint em deixava hipnotitzar per l'allau persistent d'onades que ens abordaven per proa i es deixaven seccionar en dues bandes, a babord i a estribord. Una, i una altra, i una altra. Cada ona, sempre, amb identitat pròpia. Les cenyides, però, ens posaven clarament en perill. Calia mantenir-se ben lligada a la fixació de coberta, darrere el parabrises frontal. També vam tenir tempesta. Els dies sis i set vaig tenir l'oportunitat d'estremir-me -estremiment, emoció ja oblidada-, per la violència d'una galerna, de les que estan decidides a estripar veles, trencar el pal major, i rebentar els cels contra el buc. Literalment. Decidides a destrossar el vaixell i entregar les restes a les onades. La mena de tempestes que en Jan adorava. I que a mi ja no m'espanten, ja no ho

poden fer. Em vaig fer immune a tot al Camerun, 22 anys enllà. Perquè allò va ser més que por. Va ser l'anunci de la mort i la seva posterior confirmació. Mort en majúscules, mort escrita en vermell. Tots tres, en Jan i els dos petits.

Cap al final, a poques milles de la costa, el Valèria ha hagut d'arriar veles i posar els motors en marxa. Calia utilitzar el foc de proa i la punta trenca-gel. El mar era una pedra, com als llibres de temps passats. No m'ho podia creure. En aquell litoral del nord el mar es tornava a encongir, es glaçava. Les inundacions de l'escalfament global, dels temps del desgel, havien cedit, l'aigua reculava. Els ciments descalçats del litoral estaven a la vista. Qui podia haver-ho imaginat, uns anys enrere. Agraïa la lentitud del viatge, que em permetia anar assimilant aquell món nou en tots els sentits.

El decorat de benvinguda, Nova York sepultat per la neu. Nevava, i seguiria nevant molts dies més.

Un cop a terra americana, la xarxa de busos elèctrics i les obligades pauses per la recàrrega m'han proporcionat un transport per terra prou confortable. Els minúsculs *Bed and shower* oferien un llit prou còmode i aigua calenta a cor què vols. Unes hores d'intimat recuperada, i de nou l'enfrontament a tots els dubtes, amb focus zenital sobre el viatge. Més cap a l'oest, a partir dels gratacels de Cleveland, a tocar del llac Erie, un gruix important de gel i de neu cobria totes les rutes sense excepció i l'ús del trineu era obligat.

El gel és paràlisi i és mort, però després de tants anys de calor sufocant i d'enclaustrament, tot aquell blanc, per mi, era una injecció de vida.

Cap cosa, cap detall recordava ja l'escalfament d'anys enrere. Ni tampoc el benestar del passat per aquestes terres. L'enllumenat de la ruta era escàs, i era mínim el nombre de finestres il·luminades. La nit, que es menjava la llum del dia abans de les cinc, era profundament fosca. Aquest era el paisatge dels nous hiverns sense energia, que als Estats Units castigava severament una societat recentment empobrida, amb distàncies socials extremes. Malgrat que ja me n'havia informat, allò superava totes les expectatives.

Grups de rens, d'entre vuit i deu, arrossegaven les pesades cabines col·lectives. Em sentia protagonista d'un somni galàctic, de ciència-ficció. La cavalcada d'aquests magnífics animals, entre esquitxos de neu, des del davant, era un espectacle inigualable. A dins es podia llegir arreu *Keep your mask on, Keep your mask on*. I t'oblidaves dels somnis. Viatjàvem en silenci, de fons tan sols la remor dels animals al galop, els bum dels bots amortits del trineu, i els xiulets del vent, que lliscava pel portaequipatges buit. Parlaven els ulls enrogits i les pells castigades pel fred. Aquí, la meua pell morena era de les més delicades, i els meus ulls miops, dels menys turmentats. Rostres esquerdat, mig coberts de màscares, defugien les mirades dins dels seus embalums de mantes, serrells,

gorres i bufandes. S'endevinava algun gemec de criatura invisible, i els «ais» reprimits a cada sotrac. Malgrat la doble cobertura de metacrilat, una cisalla de fred metàl·lica es colava sense pietat per una juntura. Fèiem torns pel maleït seient d'aquella cantonada.

Chicago, Milwaukee, i als catorze dies de viatge al trot, amb l'esquena triturada, Saint Paul, per l'autovia noranta-quatre, de glaç com totes les altres. Dia 27 de febrer del 2093. Final de trajecte. Nevant copiosament, com el primer dia i com tots els altres. I amb un vent tossut i salvatge. Un canvi radical d'escenari.

Pel que sembla, a dins d'aquesta ciutat polar i de la seva bessona, Minneapolis, el transport col·lectiu es fa amb trineus més petits, tirats per gossos. En un d'aquests, sense poder distingir entre la terra i el cel, entre edificis i arbres, entre l'asfalt i el riu, he travessat el Mississipi pel pont Marshall Bridge. I he arribat al carrer E-32 cantonada Edmund Boulevard, novament prop del riu.

Estic davant del monstre, quan la llum pràcticament s'ha fos. Una llum bruta, que aguanta tan sols per anunciar la imminent invasió de la nit.